

باسمه تعالی

عنوان مقاله: مقایسه عملکرد بورس های منطقه خاورمیانه در مواجهه با افت قیمت نفت

گرد آورنده: تامین سرمایه کاردان

چاپ شده: ماهنامه کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار

اردیبهشت ۱۳۹۴

مقایسه عملکرد بورس‌های منطقه خاورمیانه در مواجهه با افت قیمت نفت :

در سال گذشته قیمت نفت افت بسیار زیادی داشته است که شاید بتوان آن را جدی‌ترین شوک به بازارهای مالی منطقه خاورمیانه بعد از بحران فراگیر سال ۲۰۰۸ نامید. اگر چه میزان وابستگی کشورهای منطقه به درآمدهای نفتی به یک میزان نیست و ترکیب صنایع مادر در آن‌ها متفاوت است، با این وجود افت قیمت نفت به واسطه اینکه بزرگترین منبع تأمین درآمد در کل خاورمیانه به شمار می‌آید، هر کسب‌وکاری را که متکی به حضور در بازار خاورمیانه است تحت تأثیر قرار می‌دهد. در این مقاله تأثیر افت نفت بر بورس‌های خاورمیانه را در بازه دو ماهه بعد از افت شدید قیمت نفت بررسی شده و عملکرد بازارها به لحاظ بازدهی و حجم معاملات در بازه مذکور با بورس تهران مقایسه شده است. بورس‌های مقایسه شده بورس دبی و عربستان و تهران می‌باشند. جدول زیر مشخصات کلی بورس‌های منتخب را ارائه می‌دهد.

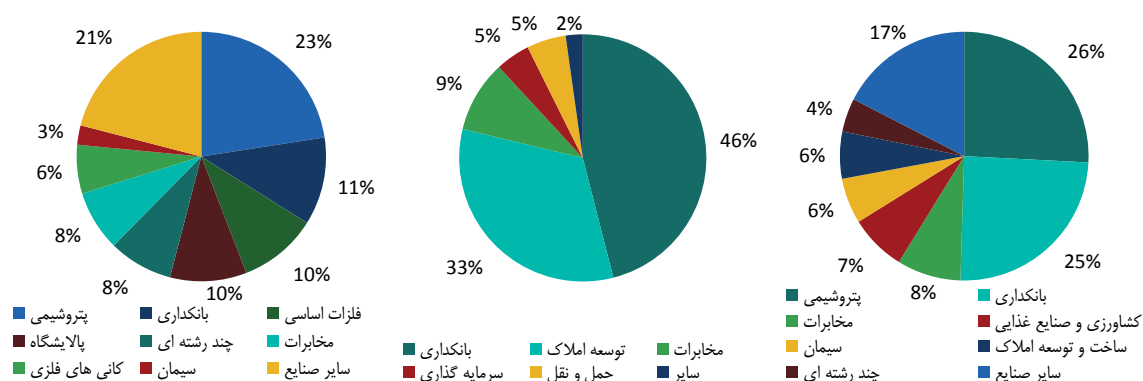
ارزش بازار و حجم معاملات بورس‌های دبی، عربستان و تهران

ارقام به میلیارد دلار	دبی	عربستان	تهران
ارزش بازار (نیمه ژانویه ۲۰۱۵)	۱۰۰	۴۸۹	۸۵
حجم معاملات سالانه (۲۰۱۴)	۱۰۳	۵۷۲	۲۱
حجم معاملات سالانه به ارزش بازار	٪۱۰۳	٪۱۱۷	٪۲۵

ارقام به میلیارد دلار

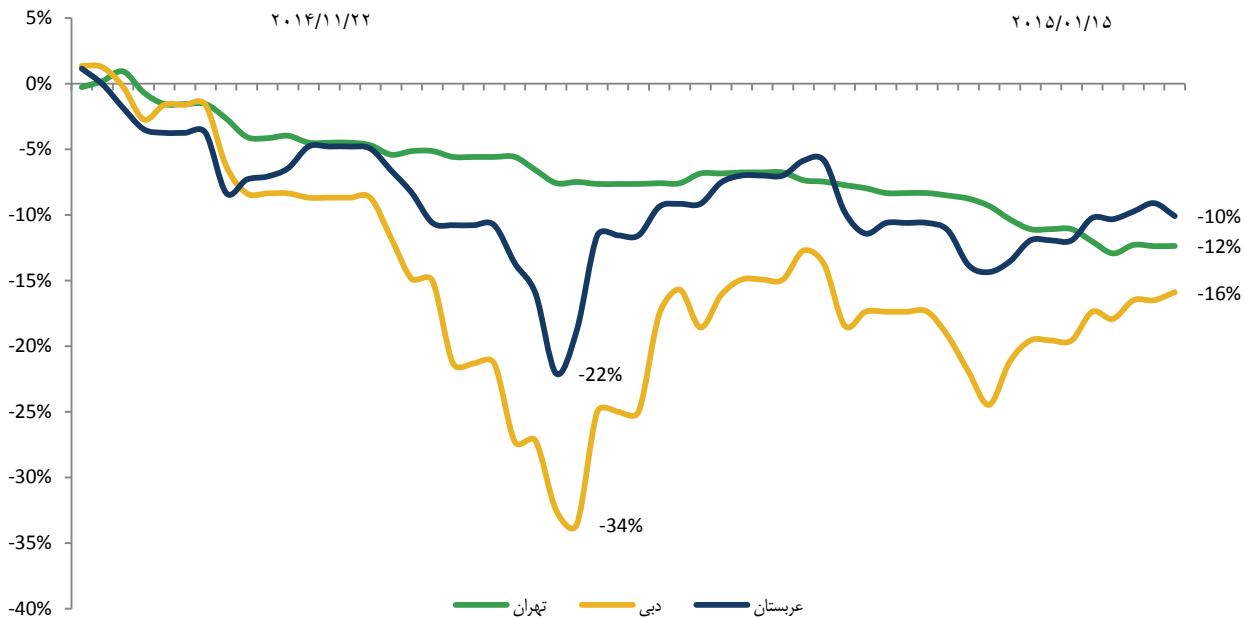
مقایسه ترکیب صنایع حاضر در بورس‌های منطقه نشان می‌دهد بورس تهران و عربستان به لحاظ ترکیب صنایع شباهت بالایی داشته ولی ترکیب بورس دبی کاملاً متفاوت و عمدتاً از صنایع بانکداری و املاک مستغلات تشکیل شده است.

ترکیب صنایع در بورس‌های منطقه - از سمت راست به ترتیب عربستان، دبی و تهران (ژانویه ۲۰۱۵)

به جهت سنجش عملکرد بورس‌های منطقه، مبدا مقایسه، هفته چهارم نوامبر ۲۰۱۴ (هفته اول آذر ۱۳۹۳) منتهی به جلسه اپک در همان هفته در نظر گرفته شده است. متعاقب جلسه مذکور سازمان اپک و تصمیم به عدم تغییر سقف تولید، نزول نفت شتاب گرفت. نمودار زیر بازدهی بورس‌های منطقه را نسبت به ابتدای هفته مبدا نشان می‌دهد.

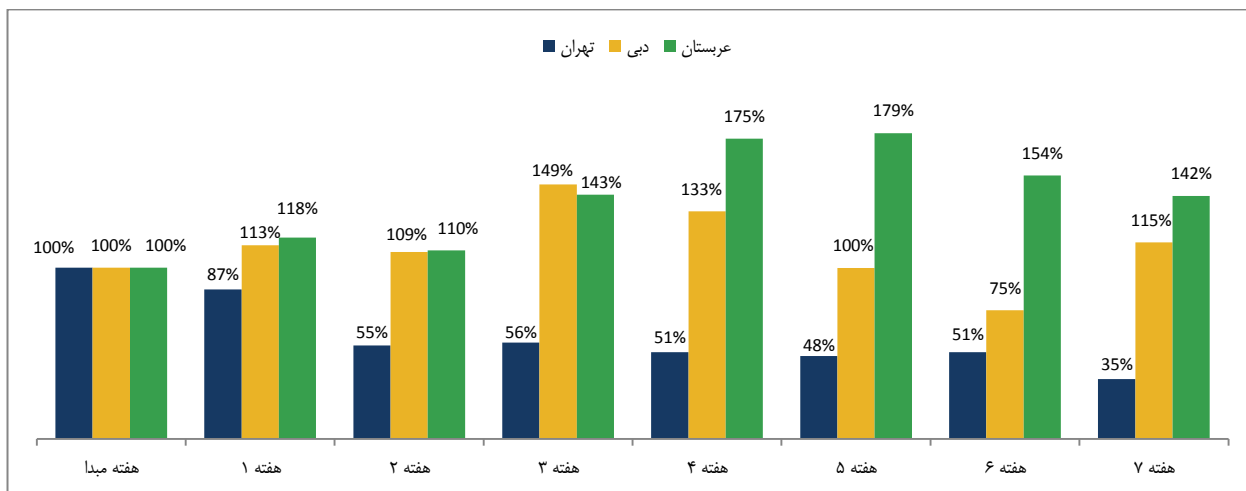
بازدهی بورس‌های منطقه نسبت به تاریخ مبدا (۲۲ نوامبر ۲۰۱۴ - اول آذر ۹۳)

مشاهده می‌شود اگر چه افت هر سه بازار نهایتاً به یک بازه ۱۰ تا ۱۵ درصدی ختم شده، ولی روند طی کردن این افت کاملاً متفاوت بوده است. بورس دبی و عربستان به سرعت واکنش نشان داده و متعاقباً بخشی از افت را جبران نمودند. ولی بورس تهران یک روند کاهشی روزانه فرسایشی را تجربه نموده است. وجود عواملی همچون دامنه نوسان، حجم مینا و اقدامات حمایتی دلیل کند بودن اصلاح بازار بورس تهران در قیاس با سایر بازارهای منطقه است. به عبارت دیگر به قیمت رسیدن سهام که در بازارهای متعارف به سرعت و یا طی یک یا دو جلسه کاری صورت می‌پذیرد، بدلیل قوانین حاکم در بورس تهران هفته‌ها به طول می‌انجامد.

روی دیگر سکه زمان بر شدن اصلاح قیمت یک بازار، کاهش حجم معاملات و حاکم شدن فضای رکود بر بازار است. جدول زیر حجم معاملات بازارها را نسبت به هفته مبدا فوق‌الذکر نشان می‌دهد. مشاهده می‌شود حجم معاملات بورس تهران یک روند کاهشی مستمر را طی نموده و در کمتر از دو ماه حجم معاملات آن به یک‌سوم رسیده است. این در حالیست که سایر بورس‌ها افتی را در حجم معاملاتی خود شاهد نبوده‌اند.

میانگین حجم معاملات بورس‌های منطقه نسبت به هفته مبدا (هفته چهارم نوامبر ۲۰۱۴ - هفته اول آذر ۹۳)

جمع‌بندی

سرعت در "به‌قیمت" رسیدن سهام باعث می‌شود حجم معاملات سیر طبیعی و یکنواختی داشته باشد. در بازه مورد بررسی، در بورس‌های دبی و عربستان حجم معاملات مستقل از افت یا رشد بازار بوده است. زیرا زمانی که بازار سریعاً به قیمت می‌رسد، دلیلی بر کاهش حجم معاملات وجود ندارد. در سوی مقابل، بورس تهران قرار دارد که کندی روند به قیمت رسیدن آن بدلیل محدودیت‌های معاملاتی یا حمایت‌های مصلحتی، موجب افت شدید حجم معاملات گردیده است. امری که از یک‌سو به افزایش ریسک نقدشوندگی بازار منجر شده و از سوی دیگر موجب ضربه به بورس‌ها، کارگزاری‌ها و متولیان امر خواهد شد. در نهایت رکود فعلی نتیجه این محدودیت‌ها می‌باشد.